

F. t. l. vedr. råstoffer

jesteretsdomme (UfR 1997 side 157), hvor den manglende tilladelse til fortsat grusindvinding var begrundet i beskyttelsen af drikkevandsinteresser, blev der imidlertid givet erstatning. Højesteret fandt nemlig ikke, at en nærliggende fare for drikkevandsforsyningen som følge af råstoffindvindingen var sandsynliggjort.

I bemærkningerne til Råstofloven (Folketingstidende 1971-72, tillæg A sp. 1939) er det bl.a. anført, at hvor der allerede i henhold til anden lovgivning, f.eks. sundhedslovgivningen, vil være hjemmel til at udstede forbud uden at noget tab kan forlanges erstattet, men også hvor et forbud alene er begrundet i denne lov, kan indgrebet være begrundet i så kvalificerede samfundsmæssige hensyn, at tabet efter sædvanlig opfattelse ikke kan forlanges erstattet.

Den omstændighed, at sådanne forhold efter den gældende råstoflov i dag kan reguleres gennem råstoff-tilladelsen i medfør af § 7 og råstoflovens § 10, giver ikke en udvidet mulighed for at opnå erstatning. Det må ligeledes normalt være muligt erstatningsfrit at fastsætte sådanne vilkår, som på det pågældende tidspunkt betragtes som almindelige i forbindelse med udstedelse af råstofftilladelser.

Der er efter råstoflovens § 10 mulighed for at fastsætte vilkår, hvorefter indvindingen og efterbehandlingen skal foregå efter en af amtsrådet godkendt plan. I opgørelsen af, om der foreligger et tab, må der lægges vægt på, om der er alternative indvindingsmuligheder.

Det forhold, at der foreligger en anmeldt ret, indebærer ikke at anden lovgivning, der regulerer udnyttelsen af fast ejendom, tilsidesættes. Råstoffindvindingen kan således forudsætte en tilladelse efter anden lovgivning, f.eks. som følge af naturbeskyttelseslovens generelle beskyttelsesbestemmelser, skovloven eller landbrugsloven. Afslag på dispensation efter disse bestemmelser vil som altovervejende hovedregel ikke udløse erstatning. Den anmeldte ret kan dog have betydning for vurderingen af, om den pågældende regulering i det konkrete tilfælde bedømmes at ramme så ganske betydeligt og atypisk hårdt, at lovindgrebet har karakter af ekspropriation.

Indvinding på havet

Efter råstoflovens § 20 kan der ikke gives tilladelse til råstoffindvinding i områder udpeget efter EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, EF-habitatdirektivet samt Ramsarkonventionen og områder med en vanddybde på mindre end 6 meter. Ministeren kan dispensere herfra for så vidt angår sand, grus og ral.

Ved omlægningen af råstoffindvinding på havet ved udgangen af 1996 blev det fastsat, at al indvinding

skulle finde sted i geografisk afgrænsede og miljøvurderede indvindingsområder. Udgangspunktet for ændringen vedrørende indvinding på havet var, at råstofferne på havet er statens ejendom, og at staten i princippet således frit kan regulere eller begrænse adgangen til at indvinde disse ressourcer. Udgangspunktet var endvidere, at det skulle sikres, at råstofferne indvindes under betydelig hensyntagen til beskyttelsesinteresserne i havet, samtidig med at den danske råstofforsyning opretholdes.

Den foreslåede ændring af råstofloven indebærer en ændring af lovens § 20, stk. 5 og 6, således at ministeren kan give dispensation fra forbud mod råstoffindvinding i internationale naturbeskyttelsesområder og på mindre havdybder end 6 meter også til anden råstoffindvinding end sand, grus og ral. Lovændringen er begrundet i, at der kan foretages indvinding af andre råstoffer end sand, grus og ral, som ikke vil medføre forringelse af områderne eller være i konflikt med væsentlige naturmæssige værdier. Der har derfor vist sig et behov for, at ministeren kan dispensere også for disse former for råstoffindvinding.

Dispensation må ikke gives, såfremt dette kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne, eller kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. Den foreslåede ændring af råstofloven er således helt i overensstemmelse med EU-retten.

3. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Forlængelsen af de anmeldte rettigheder skønnes ikke at kræve en øget arbejdsindsats på statsligt niveau. Det vurderes, at der efter lovændringen kun vil blive rejst få erstatningskrav ved domstolene over for miljøministeren.

Hvis amterne fortsat skulle administrere efter de gældende regler, ville det medføre en betydelig administrativ byrde i forbindelse med udløbet den 1. juli 2003 af de anmeldte rettigheder. De økonomiske og administrative konsekvenser for amtsrådene af en lovændring vil være knyttet til forholdet mellem den administrative ressource, som skal anvendes til behandling af ansøgninger om indvindingstilladelse på stort set alle anmeldte rettigheder i forbindelse med udløbet heraf 1. juli 2003, og den ressourcegevinst, som opstår, når ansøgningerne om indvindingstilladelser fordeles over et længere tidsrum på 25 år. En del forlængede rettigheder forventes aldrig at blive søgt udnyttet. Desuden vil sagsbehandlingen blive enklere og fordelt over længere tid.